

Prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul pandemiei de coronavirus (COVID-19) în Republica Moldova

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova accentuează asupra riscurilor și provocărilor privind protecția persoanelor în partea ce vizează prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul combaterii Coronavirusului (COVID-19), în special, a datelor privind starea de sănătate a pacienților.

Lupta împotriva COVID-19 este un obiectiv valoros împărtășit de toate națiunile, inclusiv de Republica Moldova și, prin urmare, trebuie susținut în cel mai bun mod posibil pentru a diminua și lichida răspândirea acestui virus.

Din momentul declanșării COVID-19, se asistă zilnic la diverse operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate în contextul combaterii COVID-19.

Toate aceste operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate trebuie să reprezinte o parte componentă a eforturilor concertate întru menținerea sănătății publice, iar protecția datelor nu poate fi în niciun caz și nu este sub nici o formă un obstacol în calea salvării vieții, **respectiv principiile aplicabile de legislația națională în domeniul protecției datelor cu caracter personale permit întotdeauna o echilibrare a intereselor puse în joc.**

Întrucât nu orice operațiune de prelucrare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate poate fi justificată prin necesitatea statală de menținere a sănătății publice, **devine stringentă păstrarea și implementarea unui mecanism fundamentat pe conceptul de echilibru între sănătatea/securitatea publică și dreptul la protecția datelor cu caracter personal.**

Urmează a fi luat în considerație faptul că, datele cu caracter personal privind starea de sănătate, reprezintă o categorie specială de date, recunoscută ca atare, în toate jurisdicțiile statale existente care dispun de un cadrul juridic solid în materie de protecție a datelor cu caracter personal și care au aderat la Convenția 108 din 28.01.1981 pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, nu doar în Republica Moldova.

Caracterul special al datelor cu caracter personal privind starea de sănătate antrenează o conduită mult mai riguroasă la prelucrarea acestora, dar și norme de securitate care să asigure confidențialitatea datelor din partea autorităților în domeniul sănătății, alte autorități statale, persoane juridice de drept privat, persoane fizice etc (operatorul, persoana împuternicită de operator și terț). Or, anume această operațiune de prelucrare a datelor cu caracter personal poate genera efecte extrem de negative în raport cu drepturile subiectului de date vizat.

Este evident că **principiile de protecție a datelor cu caracter personal rămân în vigoare inclusiv și pe perioada combaterii pandemiei de COVID-19** pentru toți actorii implicați în această luptă.

Potrivit art. 4 al Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal pentru atingerea obiectivelor urmărite datele cu caracter personal trebuie prelucrate în mod corect și conform prevederilor legii, colectate în scopuri determinate, explicite și legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri, să fie exacte și, dacă este necesar actualizate, respectiv să fie stocate într-o formă care să permită identificarea subiecților datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate.

În același context, prelucrarea datelor cu caracter personal privind starea de sănătate de către operator, persoana împuternicită de operator sau terț care legal au nevoie de a prelucra date personale, pot avea temeiul legal reglementat la art. 5 alin. 5 lit. (b), (c), (d), (e) și art.7 alin. (1) lit. (a) și (b) al Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal - prelucrarea este necesară pentru protecția sănătății publice sau prelucrarea este necesară în scopuri de medicină preventivă, de stabilire a diagnosticelor medicale, de administrare a unor îngrijiri sau tratamente pentru subiectul datelor cu caracter personal sau de gestionare a serviciilor de sănătate care acționează în interesul subiectului datelor cu caracter personal.

În plus, subiecții datelor cu caracter personal ar trebui să primească informații transparente cu privire la activitățile de prelucrare a datelor sale cu caracter personal și principalele lor caracteristici, inclusiv perioada de păstrare a datelor colectate, scopurile prelucrării etc. Informațiile furnizate ar trebui să fie ușor accesibile și furnizate într-un limbaj clar și simplu. În această ordine, drepturile subiectului datelor cu caracter personal sunt reglementate de Legea 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, care la fel rămân în vigoare și acestea urmează a fi respectate de către toți operatorii și persoanele împuternicite de către operatori, vorbim despre:

Dreptul la informare a subiectului – art. 12;

Dreptul de acces la datele cu caracter personal – art. 13;

Dreptul de intervenție asupra datelor cu caracter personal - art. 14;

Dreptul de opoziție al subiectului datelor cu caracter personal – art. 16.

În cazul instituirii excepțiilor și restricțiilor în legătură cu existența unor circumstanțe statuate la alin. (1) art. 15 al Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal care justifică restrângerea drepturilor subiecților de date cu caracter personal, după încetarea situației care a justificat aplicarea excepțiilor și restricțiilor reglementate de alin. (1) și (2) al art. 15, **operatorii vor lua măsurile necesare pentru a asigura respectarea drepturilor subiecților datelor cu caracter personal prevăzute la art. 12–14.**

În acord cu art. 11 al Convenției 108 din 28.01.1981 pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, orice excepție și restricție pe dimensiunea prelucrării datelor cu caracter personal, trebuie să fie reglementate de lege, să

respecte esența drepturilor și libertățile fundamentale ale omului și să reprezinte o măsură necesară într-o societate democratică.

Prezintă relevanță Declarația comună a Președintelui Comitetului Convenției 108 și a Comisarului pentru protecția datelor al Consiliului Europei privind dreptul la protecția datelor în contextul pandemiei COVID-19, adoptată: Strasbourg 30.03.2020 (*conținutul integral al căreia poate fi vizualizat accesând link-ul: <https://www.coe.int/en/web/data-protection/statement-by-alessandra-pierucci-and-jean-philippe-walter>, <https://rm.coe.int/covid19-joint-statement/16809e09f4>*, prin care s-a notat că, comunicarea către public de către autoritățile competente ar trebui să rămână o prioritate de a avea capacitatea de a proteja, informa și consilia publicul. Cu toate acestea, în timpul acestor comunicări, publicarea de date sensibile (cum ar fi datele referitoare la sănătate) ale anumitor persoane ar trebui să fie evitată și se recomandă ca prelucrarea acestor date să fie făcută numai dacă se vor lua măsuri tehnice și organizatorice suplimentare [...].

Este de remarcat și Declarația Comitetului European pentru Protecția Datelor (*EDPB-The European Data Protection Board*) privind prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul pandemiei COVID-19 (*conținutul căreia poate fi vizualizat accesând link-ul: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_2020_processingpersonald ataandcovid-19_en.pdf*).

O atenție deosebită urmează a fi acordată principiilor de protecție a datelor cu caracter personal și de către instituțiile mass-media care informează populația vizavi de pandemia de coronavirus. Efortul acestora urmează a fi îndreptat spre păstrarea confidențialității victimelor COVID-19 și neadmiterea divulgării identității acestora.

Pe perioada desfășurării activității profesionale de la domiciliu, ca măsură de combatere a COVID-19, pentru transmiterea în scop de serviciu a informațiilor care integrează date cu caracter personal vor fi utilizate adresele de e-mail securizate, metode de criptare și mijloace tehnice de comunicare destinate strict realizării atribuțiilor de serviciu, întru evitarea declanșării breșelor de securitate.

Prelucrarea datelor cu caracter personal privind localizarea subiecților de date în scopul monitorizării dacă aceștia respectă regimul de izolare, poate fi încadrată în temeiul legal al protecției sănătății publice.

Totuși, această operațiune de prelucrare a datelor cu caracter personal care este extrem de intruzivă, urmează a fi implementată cu o deosebită prudență, proporționalitate și cu implementarea asabsolută a tuturor măsurilor de securitate, întrucât asemenea operațiune antrenează după sine implicații grave în adresa drepturilor și libertăților fundamentale ale subiecților.

Dezvoltarea acestor soluții de supraveghere sau alte aplicații electronice (sisteme informaționale) menite să combată pandemia de COVID-19 trebuie să se bazeze pe o evaluare prealabilă a impactului probabil al prelucrării datelor prevăzute asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor vizate și trebuie să proiecteze prelucrarea datelor astfel încât să

prevină sau să reducă la minimum riscul de interferență negativă cu drepturile și libertățile fundamentale.

Cu titlu informativ, operațiunea de prelucrare a datelor cu caracter personal prin metoda de monitorizare a locației persoanelor fizice (subiecți de date), în scopul determinării respectării regimului de izolare de către acestea, urmează a fi încetată imediat, odată cu atingerea scopurilor pentru care sînt colectate și prelucrate datele cu caracter personal ale subiectului de date.